

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. liepos 15 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2021/0200 (COD)

10867/21
ADD 4

CLIMA 189
ENV 524
ENER 325
TRANS 475
AGRI 354
IND 199
ECOFIN 742
CODEC 1098
IA 136

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2021 m. liepos 15 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2021) 612 final
Dalykas:	KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“, pridedamas prie EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2021) 612 final.

Pridedama: SWD(2021) 612 final

Briuselis, 2021 07 14
SWD(2021) 612 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

pridedamas prie

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įsipareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį

{COM(2021) 555 final} - {SEC(2021) 555 final} - {SWD(2021) 553 final} -
{SWD(2021) 611 final}

Santraukos lentelė
Reglamento dėl pastangų pasidalijimo peržiūros poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?
Reglamente dėl pastangų pasidalijimo (RPP) nustatyti nacionaliniai išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslai sektoriams, kuriems šiuo metu ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema netaikoma, pavyzdžiui, pastatams, kelių transportui, žemės ūkiui ir atliekoms. Tačiau, spartinant veiksmus, kuriais siekiama įgyvendinti naują bendrą ES tikslą – iki 2030 m. bent 55 % sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su 1990 m., šiuo metu RPP nustatyti tikslai yra nepakankami, kad jais būtų galima deramai prisidėti prie didesnio bendro ES tikslo. Antra, dėl galimo apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos išplėtimo ir galimo Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės reglamento taikymo srities pakeitimo reikia apsvarstyti ir paties RPP, kaip bendros klimato politikos struktūros dalies, taikymo sritį. Trečia, RPP grindžiamas teisingumu, solidarumu ir ekonominiu efektyvumu, ir šios savybės turi būti išsaugotos jį peržiūrėjus.
Ką reikėtų pasiekti?
Bendras šios iniciatyvos tikslas yra padėti iki 2030 m. bent 55 % sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį, palyginti su 1990 m., ir palaipsniui ir subalansuotai pasiekti poveikio klimatui neutralumą (t. y. nulinį išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį) iki 2050 m. Nustatyti trys konkretūs RPP peržiūros tikslai: pirma, nuosekliai apibrėžti RPP taikymo sritį ir kartu su pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkiniu įgyvendinamus tikslus, visų pirma apsvarstant naujos išplėtos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, kuri apimtų ir tokius sektorius, kaip pastatai ir kelių transportas, galimybę. Antra, užtikrinti, kad valstybės narės nuosekliai, teisingai ir nešališkai dalytųsi papildomomis pastangomis. Trečia, skatinti ekonomiškai efektyvius išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo sprendimus sektoriuose, kuriuose dalijantis pastangomis naudojamos tikslinės korekcijos ir lankstumo galimybės.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda (subsidiarumas)?
Klimato kaita yra tarpvalstybinė problema, todėl koordinuojami ES veiksmai efektyviai papildo ir stiprina nacionaliniu ir vietos mastu vykdomus veiksmus. Koordinuoti veiksmai padeda siekti didelių ES masto užmojų, kartu pripažįstant subsidiarumą ir skirtingas valstybių narių galimybes veikti, nes RPP pirmiausia skirtas valstybėms narėms, tuo pačiu užtikrinant didesnę ekonominę efektyvumą, valstybėms narėms suteikiant atitinkamas lankstumo galimybes, tiek jų viduje, tiek santykiuose su kitomis valstybėmis narėmis, ir naudojant kitus sektorių teisės aktus (apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės reglamentą).
B. Sprendimai
Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš politikos galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Jei ne, kodėl?
Pagrindinės šio poveikio vertinimo galimybės yra susijusios su galimais RPP taikymo srities pakeitimais: ○ 1 galimybė – išlaikyti šiuo metu nustatytą RPP taikymo sektoriaus sritį ir lygiagrečiai išplėsti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos taikymo sritį, pasirenkant vieną iš dviejų galimybių: 1.1. ženkliai padidinti RPP užmojus arba 1.2. ribotai padidinti RPP užmojus.

- 2 galimybė – RPP taikyti tik tiems sektoriams, kuriems netaikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, ženkliai sumažinant taikymo sritį, į ją neįtraukiant pastatų ir transporto, pasirenkant vieną iš dviejų galimybių: 2.1. padidinti tikslus iki ekonomiškai efektyvių sektorių, kuriems toliau taikomas RPP, prognozių, 2.2. palikti šiuo metu nustatytus RPP tikslus.
- 3 galimybė – palaipsniui panaikinti RPP ir pakeisti jį kitomis politikos priemonėmis.

Be skirtingų taikymo srities galimybių, vertinime taip pat nagrinėjama, ar šiuo RPP nustatytų lankstumo galimybių pakanka siekiant ekonomiškai efektyviai didinti klimato srities užmojus.

Atsižvelgiant į didelę subsidarumo įtaką daugeliui ES politikos kryptių, kurios taikomos atitinkamuose sektoriuose, pirmenybė būtų teikiama bendrus klimato srities tikslus atitinkančiam didesnio užmojo RPP, paliekant šiuo metu nustatytą RPP taikymo sritį ir užtikrinant, kad valstybės narės būtų atskaitingos ir tinkamai skatinamos plačiai įgyvendinti nacionalinę ir ES politiką, kartu suteikiant valstybėms narėms lankstumo galimybes, atsižvelgiant į jų nacionalines aplinkybes.

Kokios yra įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?

Kalbant apie siekius, didžioji dauguma viešose konsultacijose dalyvavusių suinteresuotųjų šalių, sutiko, kad valstybės narės turėtų paspartinti savo veiksmus ir siekti platesnio užmojo tikslų. Kalbant apie taikymo sritį, 60 % respondentų pritarė, kad sektoriams, kuriems ateityje būtų taikoma išplėsta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, turėtų būti taikomas ir RPP, o 26 % nepritarė. Jeigu bus pristatyta išplėsta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, daugelis respondentų pabrėžė, kad prieš nusprendžiant, ar RPP taikymo sritis turėtų būti pakeista, turėtų būti nustatytas bandomasis laikotarpis. 2021 m. birželio 1 d. Vykdomasis pirmininko pavaduotojas F. Timmermansas ir Komisijos narys N. Schmitas surengė socialinių partnerių posėdį, kuriame buvo aptarti ekonominiai ir socialiniai pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio aspektai. Socialiniai partneriai pritarė tikslui bent 55 % sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir išsakė savo nuomones dėl įvairių priemonių rinkinio pasiūlymų.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jų nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?

Pagal tinkamiausią galimybę numatoma politikos sistema, kuri užtikrina aukštą aplinkos vientisumo, teisingumo ir solidarumo paskirstant pastangas lygi, ir teikia pakankamai lankstumo galimybių siekti tikslų ekonomiškai efektyviu būdu.

Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?

Bendros tinkamiausios galimybės išlaidos vertinamos kaip bendros ekonominės veiksmų spartinimo, kuriuo siekiama sumažinti išmetamų teršalų kiekį bent 55 proc., analizės dalis. Pagal visos ekonomikos prognozes, apimančias ir reguliavimo priemones, ir išplėstos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos įdiegimą, energetikos sistemos išlaidos per ateinančią dešimtmetį padidės nuo 0,3 iki 0,6 proc. BVP (pastaroji vertė apima ir anglies dioksido apmokestinimo poveikį), palyginti su atskaitos scenarijumi. Šios išlaidos apima tiek papildomas investicijas, tiek pasiūlos ir paklausos bei išlaidų kurui taupymo klausimus. Makroekonominis požiūris poveikis yra ribotas ir gali būti teigiamas, priklausomai nuo to, kaip, pavyzdžiui, su anglies dioksido kainodara susijusios pajamos perkeliamos į ekonomiką.

Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?

RPP pirmiausia yra skirtas valstybėms narėms, kaip instituciniams subjektams, todėl dažniausiai tiesioginė įtaka daroma jų nacionalinėms administracijoms. Kalbant apie įmones apskritai ir ypač apie MVĮ, RPP nenustatomi tiesioginiai reikalavimai MVĮ ar kitoms įmonėms, ir galimos politikos priemonės jų padėčiai įtakos neturėtų. Tačiau daugelis MVĮ, veikiančių, pavyzdžiui, transporto, energetikos ir žemės ūkio sektoriuose, patenka į RPP taikymo sritį. Apskritai tikimasi, kad didės visų ekonomikos sektorių siekiai mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir taip bus prisidedama prie ekonomikos modernizavimo, tačiau kai kurie sektoriai greičiausiai sunyks – pavyzdžiui, tie, kurie yra susiję su iškastinio kuro gavyba ir platinimu.

Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?

Praktinis poveikis valstybėms narėms dėl nacionalinės politikos ir priemonių įgyvendinimo RPP sektoriuose priklauso nuo kiekvienoje konkrečioje šalyje pasirinktų ir atnaujintuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose (NEKSVP) numatytų priemonių, kurias Europos Komisija vertina pagal Valdymo reglamentą.

Ar bus dar koks nors didelis poveikis?

Dėl RPP nacionalinės valdžios institucijos imsis papildomų veiksmų, siekdamas sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą tokiuose sektoriuose kaip pastatai, kelių transportas, smulkioji pramonė ir žemės ūkis. Pertvarka dažnai bus susijusi su didesnių investicijų poreikiu, dėl kurių padidės efektyvumas ir (arba) sumažės veiklos sąnaudos. Todėl poveikis bus susijęs ir su investavimo problemomis bei, klausimais, kaip jas spręsti, pavyzdžiui, mažas pajamas gaunančiuose namų ūkiuose. Taikant RPP šie klausimai sprendžiami nustatant skirtingus tikslus, daugiausia atsižvelgiant į BVP vienam gyventojui, o ne vien sąnaudų efektyvumu grindžiamus metodus, ir tai gali turėti santykinai didesnę poveikį mažas pajamas gaunantioms valstybėms narėms.

Proporcingumo principas

Įgyvendinant platesnius užmojus mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, bus reikalingi papildomi tiek visos ES, tiek valstybių narių veiksmai. RPP yra priemonė, kuria siekiama lanksčiai ir tinkamai skatinti ES valstybių narių veiksmus, ir tai daroma laikantis kitų ES teisės aktų. Siūlomi veiksmai yra proporcingi klimato tikslams, kuriuos pasiekti yra įsipareigojusi ES.

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus persvarstoma?

Tikimasi, kad RPP galios bent iki 2030 m. Pažanga vertinama kaip metinės išmetamo šiltnamio efekto sukeliančių dujų kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistemos dalis. Įstatyme bus numatytos reguliarios peržiūros. Jos bus suderintos su kitų klimato srities teisės aktų, pavyzdžiui, apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės reglamentu ir Reglamentu, kuriuo nustatomos lengvųjų keleivinių ir krovininių automobilių išmetamo CO₂ normos.